

Шатіло Оксана Вадимівна
*докторка філософії з економіки,
доцентка кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6588-7111>*

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

В статті проаналізовано нормативно-правові акти, які регламентують цифрову трансформацію. Досліджено, що цифрова трансформація необхідна для надання якісних послуг, забезпечення доступу до стільникового зв'язку та фіксованого Інтернету, що особливо актуально в умовах війни, а також покращення рівня кібербезпеки й функціонування критичної інфраструктури загалом. Визначено, що регіони та громади є ключовими гравцями в упровадженні цифрових, технологічних змін. Вони формують нову декаду цифрової України, що робить її конкурентоспроможною на міжнародній арені. Зазначено, що рівень цифрової грамотності населення зростає. Проаналізовано пріоритетні напрями роботи Міністерства цифрової трансформації України. Визначено, що законодавча база формує необхідні нормативно-правові передумови для ефективного державного регулювання процесів цифрової трансформації суб'єктів господарювання.

Ключові слова: цифрова трансформація, підприємство, фінанси, економіко-правове забезпечення, правове регулювання, розвиток, інновації, фінансові ресурси, інвестиції, послуги, цифрові технології, продуктивність, ефективність.

Oksana Shatilo
*Doctor of Philosophy in Economics, Associate Professor,
Associate Professor Department of Corporate Finance and Controlling,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman*

ECONOMIC AND LEGAL SUPPORT FOR DIGITAL TRANSFORMATION OF ENTERPRISES

The article analyzes the regulatory and legal acts that regulate digital transformation. It is studied that digital transformation is necessary for the provision of high-quality medical, educational, social, administrative and other public services, ensuring access to cellular communications and fixed Internet, which is especially relevant in war conditions, as well as improving the level of cybersecurity and the functioning of critical infrastructure in general. It has been determined that regions and communities are key players in implementing digital, technological changes, shaping a new decade of digital Ukraine, which makes it competitive in the international arena. It is noted that the level of digital literacy of the population is increasing. The priority areas of work of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine are analyzed. It is noted that the effectiveness of the implementation of the state policy of digital transformation largely depends on adherence to the fundamental principles that ensure transparency, openness and innovation of digital processes. It is indicated that the implementation of the state policy of digital development is based on the following principles: openness, which consists in ensuring open access to departmental data (information), unless otherwise established by law; – transparency, which consists in ensuring the possibility of using open external interfaces to departmental information systems, including application programming interfaces; reusability, which consists in ensuring open interdepartmental exchange of solutions and their reuse; technological neutrality and data portability, which consists in ensuring access to departmental services and data and reuse regardless of technologies or their products; citizen orientation, which consists in ensuring that the needs and expectations of citizens are taken into account as a priority when making decisions regarding the forms or methods of implementing state functions. It has been determined that the legislative framework forms the necessary regulatory and legal prerequisites for effective state regulation of the processes of digital transformation of business entities.

Keywords: digital transformation, enterprise, finance, economic and legal support, legal regulation, development, innovation, financial resources, investments, services, digital technologies, productivity, efficiency.

Постановка проблеми. Нині розвиток світової економіки можна охарактеризувати як стрімкий процес цифровізації, який є не лише необхідним технологічним трендом, але й важливою зміною біз-

нес-моделей, процесів управління та розвитку підприємств. Цифрова трансформація стає ключовим елементом забезпечення конкурентоспроможності, підвищення результативності та стійкості бізнесу.

Незважаючи на переваги процесу цифрової трансформації, підприємства стикаються із постійними системними викликами, які знаходяться не лише у площині економічного обґрунтування, а й правового регулювання. Наявні економічні механізми, як правило, невірно відображають специфіку роботи цифрових активів. Це створює проблеми у прийнятті зважених управлінських рішень щодо масштабування впровадження цифрової трансформації. При цьому варто зазначити, що правове поле застосування цифрової трансформації відстає від темпів технологічного розвитку. Прогалини у регулюванні таких питань як захист персональних даних, інтелектуальна власність у цифровому середовищі, використання смарт-контрактів, хмарних технологій та штучного інтелекту створюють ризики для підприємств та перешкоджають повноцінному використанню цифрових інновацій. Отже, виникає необхідність у комплексному дослідженні та формуванні цілісної системи економіко-правового забезпечення цифрової трансформації підприємств, яка б пояснювала фінансові механізми з правовим регулюванням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження економіко-правового забезпечення цифрової трансформації підприємств в Україні, його функціонування та особливостей висвітлено в дослідженнях багатьох вітчизняних вчених. Зокрема, Башлай С.В., Яремко І.І. [1] визначили практичний аспект цифрової трансформації через створення нових продуктів та послуг. Петренко Н.О., Машковська Л.В. [2] дослідили сучасний стан та перспективи розвитку цифровізації державних послуг. Гомонай В.В. [3] виокремив вплив технологій на бізнес-моделі, правове регулювання електронних транзакцій, захист прав споживачів та питання кібербезпеки. Зазначив, що цифровізація відкриває нові можливості для бізнесу, зокрема, через впровадження цифрових платформ, омніканальних стратегій та автоматизацію процесів. Довгань О.І. [4] визначив поняття «цифровізації» з позицій законодавчої практики та діяльності органів виконавчої влади. Сорокіна Н., Філатова В. [5] зазначили, що цифрова трансформація вимагає стратегічного підходу, активної участі всіх зацікавлених сторін, що в свою чергу має призводити до покращення якості публічних послуг, підвищення ефективності публічного управління та зміни механізмів взаємодії з громадянами. Сидоренко В.В. [6] висвітлює ключові аспекти розвитку правового регулювання цифрової трансформації на економіку України. Кузьменко О.В., Кропивна К.О. [7] зазначили особливості перспектив та розвитку цифровізації в інноваційному суспільстві держави. Федулова Л.І. [8] визначає тренди та перспективи цифровізації державного управління. Бігняк П.І., Михальчук В.М. [9] виокремили роль цифрової трансформації в реформуванні державного управління. Луценко В.Р., Пікуля Т.О. [12] визначають, що ефективне регулювання правовідносин щодо управління та застосування цифрових технологій в

умовах трансформації суспільства вимагає чіткого вирішення багатьох практичних та теоретичних проблем, а також належного нормативно-правового забезпечення. Ничкало Н., Лук'янова Л., Овчарук О. [14] досліджують проблеми цифрового розриву у суспільстві, його багаторівневості та зв'язку із соціально-економічними чинниками. Проте детального аналізу потребують нормативно-правові акти, які регламентують цифрову трансформацію.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність публікацій з проблематики економіко-правового забезпечення цифрової трансформації підприємств, актуальною є потреба систематизації та аналізу нормативно-правових актів, які регламентують цифрову трансформацію.

Метою статті є здійснення комплексного економіко-правового аналізу сучасного стану регулювання процесу цифрової трансформації підприємств, визначення основних правових та фінансових особливостей її успішності, а також формування науково-обґрунтованих рекомендацій щодо покращення функціонування механізмів економіко-правового забезпечення впровадження цифрових технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейський Парламент і Рада ЄС 22 травня 2018 р. ухвалили Рамкову програму оновлених ключових компетентностей для навчання впродовж життя, в якій цифрова компетентність визнана однією з восьми ключових компетентностей для повноцінного життя та діяльності громадян ЄС [10].

В свою чергу, Україна продемонструвала важливий прогрес у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, зміцнивши свої позиції лідера на світовій цифровій арені, що підтверджується, зокрема: 5 місцем у світі за Індексом онлайн-послуг (2024 рік), що є частиною Індексу розвитку електронного урядування від ООН (піднявшись на 97 позицій з 2018 року); міжнародним визнанням мобільного додатку Порталу Дія (Дія) через внесення до списку найкращих винаходів світу за версією журналу TIME; входженням до трійки лідерів у Європі відповідно до рейтингу European Open Data Maturity Assessment [11].

У контексті цих глобальних тенденцій розвиток цифрової трансформації та забезпечення доступу до сучасних технологій в Україні стає не просто важливим аспектом розвитку, а стратегічним напрямом державної політики, адже саме він сприяє підвищенню цифрової грамотності населення.

Поліпшення ситуації з Інтернет-мережами в Україні дозволить більшій частині населення використовувати електронні можливості, що збільшить попит та конкуренцію в цифровій економіці. Вирішення зазначеної проблеми покладено на Міністерство цифрової трансформації України, яке було утворене 2 вересня 2019 р.. Міністерство, як окремий центральний орган виконавчої влади, забезпечує формування та реалізацію державної політики: у сферах цифровізації,

цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій і технологій, електронного врядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації; впровадження електронного документообігу; розвитку цифрових навичок і цифрових прав громадян; надання електронних та адміністративних послуг; розвитку ІТ-індустрії та багатьох інших сферах тощо [12].

За даними Міністерства цифрової трансформації, незважаючи на пандемію коронавірусу та повномасштабне вторгнення РФ в Україну, результати дослідження щодо підвищення цифрової грамотності вказують на позитивну динаміку. Варто зазначити, у 2019 році користувачі з рівнем навичок «базовий» та «навички, що перевищують базовий рівень» складало 47%, а в 2023 вже 60%, що свідчить про зростання показників та прогрес у розвитку володіння даними компетенціями (рис. 1).

Нині цифрова трансформація необхідна для надання якісних медичних, освітніх, соціальних, адміністративних та інших публічних послуг, забезпечення доступу до стільникового зв'язку та фіксованого Інтернету, що особливо актуально в умовах війни, а також покращення рівня кібербезпеки й функціонування критичної інфраструктури загалом. Регіони та громади є ключовими гравцями в упровадженні цифрових, технологічних змін, формують нову декаду цифрової України, що робить її конкурентоспроможною на міжнародній арені [13].

Одним з важливих чинників вивчення процесу цифрових трансформацій є дослідження його економіко-правового контексту, а також розуміння правового регулювання.

Про усвідомлення ролі цифровізації в усіх сферах життя та формування відповідних компетентностей свідчать прийняті законодавчі акти і нормативно-правові документи у сфері ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій). Безумовно, вони покликані привести українське законодавство у відповідність

до європейського, й, водночас, свідчать про зростання уваги держави до розвитку цифрової галузі. У 2022 році Президент України підписав Закон № 2807-IX «Про Національну програму інформатизації», що набув чинності 01.03.2023 року. Цим законом передбачено створення та функціонування Єдиної інформаційної системи обліку Національної програми інформатизації (ЄІСОНПІ), спрямованої на формування, контролю, моніторингу, обробки та зберігання програм, завдань, проєктів Національної програми інформатизації та матеріалів до них [14].

За своїм змістом правові документи у сфері цифрової трансформації можна поділити дві групи: законодавчі акти (закони) та підзаконні нормативно-правові акти. До законодавчих актів відносяться закони України, а саме: Закон України «Про цифровий контент та цифрові послуги»; Закон України «Про національну програму інформатизації»; Закон України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо розширення кола об'єктів цивільних прав»; Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України»; Закон України «Про інформацію»; Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах»; Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг»; Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»; Законом України «Про освіту»; Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги»; Закон України «Про електронну комерцію»; Закон України «Про адміністративні послуги»; Закон України «Про доступ до публічної інформації» тощо, а також підзаконні акти. Групу підзаконних нормативно-правових актів складають концепції, плани і стратегії, ухвалені на урядовому та президентському рівнях (таблиця 1).

У вересні 2022 року Україна підписала Угоду про участь в Програмі ЄС «Цифрова Європа» (2021–2027), де метою є розвиток передових цифро-

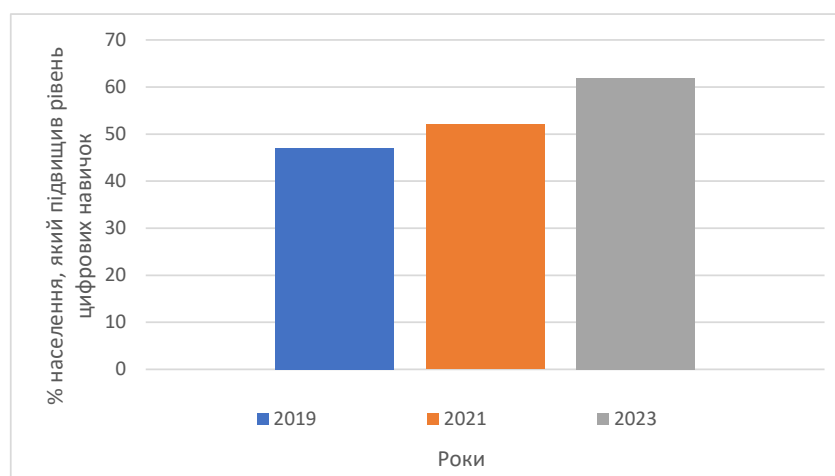

Рис. 1. Результати дослідження щодо підвищення цифрової грамотності 2019–2023 рр.

Джерело: сформовано автором за даними [13]

вих навичок, впровадження цифрових технологій на підприємствах, розбудову цифрової інфраструктури та на ще більшу доступність цифрових послуг для громадян і державних інституцій країн Європейського Союзу. Напрямами фінансування Програми є:

високопродуктивний комп'ютинг; штучний інтелект, дані та хмарні послуги; цифрові навички; використання цифрових технологій в економіці та суспільстві; кібербезпека; інформаційні технології в економіці та суспільстві [30].

Таблиця 1

Нормативно-правові акти, які регламентують цифрову трансформацію

№	Назва документу	Ключові аспекти
1	2	3
Законодавчі акти (законои)		
1.	Закон України «Про цифровий контент та цифрові послуги» від 10.08.2023 № 3321-IX	«Регулює відносини між виконавцем та споживачем щодо надання цифрового контенту та/або цифрової послуги» [15].
2.	Закон України «Про національну програму інформатизації» від 01.12.2022 № 2807-IX	«Регулює правові відносини, що виникають під час формування та виконання Національної програми інформатизації, яка визначає особливості реалізації державної політики у сфері інформатизації для забезпечення потреб та розвитку інформаційного суспільства, впровадження інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій» [16].
3.	Закон України «Про адміністративні послуги» від 01.01.2025 № 5203-VI	«Визначає правові засади реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг» [17]. «Адміністративні послуги в електронній формі надаються з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, у тому числі через інтегровані з ним інформаційні системи державних органів та органів місцевого самоврядування. Порядок та вимоги щодо інтеграції інформаційних систем державних органів та органів місцевого самоврядування до Єдиного державного веб-порталу електронних послуг затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері надання адміністративних послуг» [17].
4.	Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 08.08.2025 № 2939-VI	«Визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес» [18].
5.	Закон України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо розширення кола об'єктів цивільних прав» від 10.08.2023 № 3320-IX	«Визначає види об'єктів цивільних прав, де: об'єктами цивільних прав є речі, гроші, цінні папери, цифрові речі, майнові права, роботи та послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні та нематеріальні блага; при цьому об'єкти цивільних прав можуть існувати у матеріальному світі та/або цифровому середовищі, що обумовлює форму об'єктів, особливості набуття, здійснення та припинення цивільних прав і обов'язків щодо них. Окреслює, що цифровою річчю є благо, що створюється та існує виключно у цифровому середовищі та має майнову цінність. Цифровою річчю є віртуальні активи, цифровий контент та інші блага, щодо яких застосовуються положення частини першої цієї статті» [19].
6.	Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 19.10.2025 № 2163-VIII	«Визначає правові та організаційні основи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави, національних інтересів України у кіберпросторі, основні цілі, напрями та принципи державної політики у сфері кібербезпеки, повноваження державних органів, підприємств, установ, організацій, осіб та громадян у цій сфері, основні засади координації їхньої діяльності із забезпечення кібербезпеки» [20].
7.	Закон України «Про інформацію» від 14.06.2025 № 2657-XII	«Регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації» [21].
8.	Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» від 20.04.2025 № 80/94-ВР	«Регулює відносини у сфері захисту інформації в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах» [22].
9.	Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» від 02.09.2024 № 1689-IX	«Визначає засади надання електронних публічних послуг, публічних послуг, комплексних електронних публічних послуг, автоматичного режиму надання електронних публічних послуг» [23].

Продовження Таблиці 1

1	2	3
10.	Закон України «Про електронну комерцію» від 01.01.2024 № 675-VIII	«Визначає організаційно-правові засади діяльності у сфері електронної комерції в Україні, встановлює порядок вчинення електронних правочинів із застосуванням інформаційно-комунікаційних систем та визначає права і обов'язки учасників відносин у сфері електронної комерції» [24].
11.	Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 31.12.2023 № 851-IV	«Встановлює основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів» [25].
12.	Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 18.12.2024 №2155-VIII	«Визначає правові та організаційні засади електронної ідентифікації та надання електронних довірчих послуг, права та обов'язки суб'єктів відносин у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, порядок здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг» [26].
13.	Закон України «Про освіту» від 22.09.2025 №2145-VIII	«Регулює суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права, а також визначає компетенцію державних органів та органів місцевого самоврядування у сфері освіти. Визначає інформаційно-комунікаційну компетентність як одну з ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності» [27].
Підзаконні нормативно-правові акти		
14.	Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03 2021 р. №167-2021-р.	«Визначення пріоритетних напрямів і основних завдань з питань розвитку цифрових навичок та цифрових компетентностей, підвищення рівня цифрової грамотності населення, зокрема працездатних осіб, громадян похилого віку, малозабезпечених сімей, осіб з інвалідністю, інших вразливих груп населення, в умовах розвитку цифрової економіки та цифрового суспільства» [28].
15.	Постанова КМУ від 20.09.2017 року №649-р «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні».	«Метою є визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективної системи електронного урядування в Україні для задоволення інтересів та потреб фізичних та юридичних осіб, вдосконалення системи державного управління, підвищення конкурентоспроможності та стимулювання соціально-економічного розвитку країни» [29].

Джерело: систематизовано автором на підставі [15–29]

Отже, участь України в даній Програмі не лише посилює її інтеграційні зв'язки з ЄС, але й створює доступ до новітніх технологічних практик, що стає підґрунтям для подальшого розвитку цифрової трансформації країни.

Наразі в Україна є незмінність стратегічного вектору щодо цифрової трансформації національної економіки та державного управління. Зокрема, Постановою Кабінету Міністрів України було затверджено Положення «Про єдину інформаційну систему Національної програми інформатизації», що сприятиме інтенсифікації імплементації цифрових рішень та основними завданнями якої є [31]:

1) забезпечення автоматизації та цифровізації формування та виконання Національної програми інформатизації;

2) інформаційна підтримка діяльності користувачів Єдиної системи під час формування та виконання Національної програми інформатизації;

3) здійснення моніторингу та проведення оцінки результатів формування та виконання Національної програми інформатизації.

Варто зазначити, що ефективність реалізації державної політики цифрової трансформації значною

мірою залежить від дотримання основоположних принципів, які забезпечують прозорість, відкритість та інноваційність цифрових процесів.

Зауважимо, що реалізація державної політики цифрового розвитку ґрунтується на таких принципах:

– відкритості, що полягає в забезпеченні відкритого доступу до відомчих даних (інформації), якщо інше не встановлено законодавством;

– прозорості, що полягає в забезпеченні можливості використання відкритих зовнішніх інтерфейсів до відомчих інформаційних систем, включаючи інтерфейси прикладного програмування;

– багаторазовості використання, що полягає в забезпеченні відкритого міжвідомчого обміну рішеннями та їх повторного використання;

– технологічної нейтральності і портативності даних, що полягає в забезпеченні доступу до відомчих сервісів і даних та повторного використання незалежно від технологій або їх продуктів;

– орієнтованості на громадян, що полягає в забезпеченні першочергового врахування потреб та очікувань громадян під час прийняття рішень щодо форм чи способів здійснення функцій держави [32].

Отже, комплексний підхід до вивчення та застосування цифрової трансформації вимагає не лише технічного вдосконалення, а й створення ефективної нормативно-правової бази, що регламентує ключові процеси цифровізації.

Ключове цільове призначення законодавчих актів, які формують нормативно-правову основу для стратегічного розвитку підприємств, полягає у системному визначенні пріоритетних завдань та подальшій реалізації масштабних заходів у контек-

Рис. 2. Пріоритетні напрями роботи Міністерства цифрової трансформації України

Джерело: сформовано автором на основі [11; 13]

сті цифрової трансформації національної економіки. Це передбачає не лише визначення напрямку руху, але й забезпечення деталізованої розробки правових, економічних, організаційних і фінансових засад, необхідних для формування та впровадження дієвих і стійких механізмів впровадження процесів цифрової трансформації як у виробничий сектор, так і в невиробничу сферу. Більше того, невід'ємною метою даної законодавчої бази є подальша ефективна систематизація та регламентація комплексу суспільно-правових відносин, що є критично необхідною для забезпечення сталої економічної безпеки країни, а також для мотивації інноваційно орієнтованого розвитку соціальних відносин на основі впровадження новітніх технологій (рис. 2).

Отже, законодавча база формує необхідні та достатні нормативно-правові передумови для ефективного державного регулювання процесів цифрової трансформації суб'єктів господарювання, охоплюючи при цьому чітке окреслення пріоритетних напрямів, встановлення електронних публічних послуг, що забезпечує системний підхід у поєднанні державного регулювання цифрових змін із всебічною регламентацією інноваційної діяльності.

Висновки. Отже, аналіз економіко-правових аспектів цифрової трансформації свідчить, що зако-

нодавча база України, хоча й має певні колізійні норми, в цілому формує необхідне правове поле для впровадження цифрових технологій. Результати дослідження щодо рівня цифрових навичок населення свідчать про те, що людський капітал є надзвичайно важливим чинником цифрової трансформації. Незважаючи на те, що спостерігається позитивна динаміка, недостатній рівень цифрової грамотності залишається суттєвим економічним бар'єром, що уповільнює використання потенціалу цифровізації. Це підкреслює необхідність пріоритизації державних програм з підвищення кваліфікації. Окрім цього, на основі аналізу інформаційного базису Міністерства цифрової трансформації України можна визначити, що пріоритетні напрями державної політики зосереджені на розвитку цифрової інфраструктури, цифровізації публічних послуг та створенні сприятливого середовища для ІТ-індустрії. Успішна реалізація цих напрямів прямо впливає на конкурентоспроможність національних підприємств на світових ринках та розвитку національної економіки.

Отже, ефективне економіко-правове забезпечення є одним з головних чинників, що трансформує технологічні можливості в реальні економічні вигоди для підприємств та суспільства, оскільки законодавча база виступає не лише як інструмент регулювання, але і як важіль економічного розвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Башлай С.В., Яремко І.І. Цифровізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесів. *Економіка та суспільство*. 2023. №48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2237/2160> (дата звернення: 25.10.2025)
2. Петренко Н.О., Машковська Л.В. Цифровізація державних адміністративних послуг в Україні: нормативно-правові аспекти. *Право і суспільство*. 2020. № 2. С. 112–119.
3. Гомонай В.В. Вплив цифровізації на розвиток електронної комерції та її правове регулювання. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2024. Випуск 85: ч. 2. С. 293–298.
4. Довгань О.І. Поняття цифровізації та його використання в законодавчій практиці та діяльності органів виконавчої влади. *Форум Права*. 2024. 80 (3), 121–132.
5. Сорокіна Н., Філатов В. Цифровізація публічного управління в Україні: теоретичний аспект. *Аспекти публічного управління*. 2025. Т. 13 №1. С. 77–81.
6. Сидоренко В.В. Вплив розвитку правового регулювання цифрової трансформації на економіку в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. №1. С. 214–217.
7. Кузьменко О. В., Кропивна К. О. Перспективи запровадження та розвитку цифровізації в інноваційному суспільстві в Україні. *Київський часопис права*. 2021. № 1. С. 39–45.
8. Федулова Л. Цифровізація державного управління. Цифрова економіка: тренди та перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 25 жовтня 2018 року). Тернопіль: ТНЕУ, 2018. С. 127–130.
9. Бігняк П.І., Михальчук В.М. Реформування державного управління: цифровізація. *Державне управління. Інвестиції: практика та досвід*. 2021. №15. С. 107–113.
10. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації від 03.03.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.09.2025).
11. Звіт про виконання плану роботи Міністерства цифрової трансформації України на 2024 рік URL: <https://thedigital.gov.ua/documents?kind=report> (дата звернення: 21.10.2025).
12. Луценко В.Р., Пікуля Т.О. Правове забезпечення цифрової трансформації в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право*. 2024. В.: 81 ч.1. С. 61–67.
13. Міністерства цифрової трансформації. URL: <https://thedigital.gov.ua/> (дата звернення: 20.10.2025).
14. Ничкало Н., Лук'янова Л., Овчарук О. Цифрова трансформація суспільства: європейський досвід, українські реалії. *Освіта для цифрової трансформації суспільства*. Розділ 1. С. 74–98.
15. Закон України «Про цифровий контент та цифрові послуги» від 10.08.2023 № 3321-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3321-20#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
16. Закон України «Про національну програму інформатизації» від 01.12.2022 № 2807-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> (дата звернення: 20.10.2025).

17. Закон України «Про адміністративні послуги» від 01.01.2025 № 5203-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
18. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 08.08.2025 № 2939-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
19. Закон України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України щодо розширення кола об'єктів цивільних прав» від 10.08.2023 № 3320-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3320-20#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
20. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 19.10.2025 № 2163-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
21. Закон України «Про інформацію» від 14.06.2025 № 2657-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
22. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» від 20.04.2025 № 80/94-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
23. Закон України «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг» від 02.09.2024 №1689-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
24. Закон України «Про електронну комерцію» від 01.01.2024 № 675-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
25. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 31.12.2023 № 851-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
26. Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» від 18.12.2024 №2155-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
27. Закон України «Про освіту» від 22.09.2025 №2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
28. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. №167-2021-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
29. Постанова КМУ від 20.09.2017 року № 649-р «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
30. Програма ЄС «Цифрова Європа» (2021-2027) URL: https://business.diiia.gov.ua/finance/program/programa_es_cifrova_evro_2021_2027 (дата звернення: 20.10.2025).
31. Положення «Про єдину інформаційну систему Національної програми інформатизації» від 22.07.2025 № 1400-2023-п URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1400-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.10.2025).
32. Міхровська М.С. Цифровізація – нова ера. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Випуск 6 (47). С. 110–114.

REFERENCES

1. Bashlai, S.V., Yaremko, I.I. (2023) Tsyfrovizatsiia ekonomiky Ukrainy v umovakh yevrointegratsiinykh protsesiv [Digitalization of the Ukrainian economy in the context of European integration processes] *Ekonomika ta suspilstvo*. №48. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2237/2160> (accessed: 25.10.2025) [in Ukrainian].
2. Petrenko, N.O., Mashkovska, L.V. (2020) Tsyfrovizatsiia derzhavnykh administrativnykh posluh v Ukraini: normativno-pravovi aspekty [Digitalization of state administrative services in Ukraine: regulatory and legal aspects] *Pravo i suspilstvo*. №2. S. 112–119 [in Ukrainian].
3. Homonai, V.V. (2024) Vplyv tsyfrovizatsii na rozvytok elektronnoi komertsii ta yii pravove rehuliuвання [The impact of digitalization on the development of e-commerce and its legal regulation] *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriya Pravo. Vypusk 85*: ch. 2. S. 293–298 [in Ukrainian].
4. Dovhan, O.I. (2024) Poniattia tsyfrovizatsii ta yoho vykorystannia v zakonodavchii praktytsi ta diialnosti orhaniv vykonavchoi vladly [The concept of digitalization and its use in legislative practice and the activities of executive authorities] *Forum Prava*. 80 (3), 121–132. <http://doi.org/10.5281/zenodo.12591883> [in Ukrainian].
5. Sorokina, N., Filatov, V. (2025) Tsyfrovizatsiia publichnogo upravlinnia v Ukraini: teoretychnyi aspekt [Digitalization of public administration in Ukraine: a theoretical aspect] *Aspekty publichnogo upravlinnia*. T. 13 №1. S. 77–81 [in Ukrainian].
6. Sydorenko, V.V. (2024) Vplyv rozvytku pravovoho rehuliuвання tsyfrovoy transformatsii na ekonomiku v Ukraini [The impact of the development of legal regulation of digital transformation on the economy in Ukraine] *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. №1. S. 214–217 [in Ukrainian].
7. Kuzmenko, O.V., Kropyvna, K.O. (2021) Perspektyvy zaprovadzhennia ta rozvytku tsyfrovizatsii v innovatsiinomu suspilstvi v Ukraini [Prospects for the introduction and development of digitalization in the innovative society in Ukraine] *Kyivskiy chasopys prava*. №1. S. 39–45 [in Ukrainian].
8. Fedulova, L. (2018) Tsyfrovizatsiia derzhavnogo upravlinnia [Digitalization of public administration]. Tsyfrova ekonomika: trendy ta perspektyvy: materialy Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii (m. Ternopil, 25 zhovtnia 2018 roku). Ternopil: TNEU. S. 127–130 [in Ukrainian].
9. Bihniak, P.I., Mykhalchuk, V.M. (2021) Reformuvannia derzhavnogo upravlinnia: tsyfrovizatsiia [Reforming public administration: digitalization] *Derzhavne upravlinnia. Investysii: praktyka ta dosvid*. №15. S. 107–113 [in Ukrainian].
10. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovyykh kompetentnostei ta zatverdzhennia planu zakhodiv z yii realizatsii [On approval of the Concept for the Development of Digital Competencies and approval of the action plan for its implementation] [accessed 25.09.2025] [in Ukrainian].
11. Zvit pro vykonannia planu roboty Ministerstva tsyfrovoy transformatsii Ukrainy na 2024 rik [Report on the implementation of the work plan of the Ministry of Digital Transformation of Ukraine for 2024]. Available at: <https://thedigital.gov.ua/documents?kind=report> [accessed 21.10.2025]. [in Ukrainian].

12. Lutsenko, V.R., Pikulia, T.O. (2024) Pravove zabezpechennia tsyfrovoyi transformatsii v Ukraini [Legal support of digital transformation in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriya Pravo*. V.: 81 ch.1. S. 61–67. [in Ukrainian].
13. Ministerstvo tsyfrovoyi transformatsii Ukrainy [Ministry of Digital Transformation of Ukraine]. Available at: <https://thedigital.gov.ua/> [accessed 20.10.2025]. [in Ukrainian].
14. Nychkalo, N., Lukianova, L., Ovcharuk, O. (n.d.) Tsyfrova transformatsiia suspilstva: yevropeyskyi dosvid, ukrainski realii [Digital transformation of society: European experience, Ukrainian realities]. *Osvita dlia tsyfrovoyi transformatsii suspilstva*. Rozdil 1. S. 74–98. [in Ukrainian].
15. Pro tsyfrovyyi kontent ta tsyfrovi posluhy: Zakon Ukrainy vid 10.08.2023 No 3321-IX [On Digital Content and Digital Services: the Law of Ukraine from 10.08.2023 No 3321-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3321-20#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
16. Pro natsionalnu prohramu informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 01.12.2022 No 2807-IX [On the National Informatization Program: the Law of Ukraine from 01.12.2022 No 2807-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
17. Pro administratyvni posluhy: Zakon Ukrainy vid 01.01.2025 No 5203-VI [On Administrative Services: the Law of Ukraine from 01.01.2025 No 5203-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
18. Pro dostup do publichnoi informatsii: Zakon Ukrainy vid 08.08.2025 No 2939-VI [On Access to Public Information: the Law of Ukraine from 08.08.2025 No 2939-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
19. Pro vnesennia zmin do Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy shchodo rozshyrennia kola ob'ektiv tsyvilnykh prav: Zakon Ukrainy vid 10.08.2023 No 3320-IX [On Amendments to the Civil Code of Ukraine regarding the expansion of the circle of objects of civil rights: the Law of Ukraine from 10.08.2023 No 3320-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3320-20#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
20. Pro osnovni zasady zabezpechennia kiberbezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 19.10.2025 No 2163-VIII [On the Basic Principles of Ensuring Cybersecurity of Ukraine: the Law of Ukraine from 19.10.2025 No 2163-VIII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
21. Pro informatsiiu: Zakon Ukrainy vid 14.06.2025 No 2657-XII [On Information: the Law of Ukraine from 14.06.2025 No 2657-XII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
22. Pro zakhyst informatsii v informatsiino-komunikatsiinykh systemakh: Zakon Ukrainy vid 20.04.2025 No 80/94-VR [On Protection of Information in Information and Communication Systems: the Law of Ukraine from 20.04.2025 No 80/94-VR]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
23. Pro osoblyvosti nadання publichnykh (elektronnykh publichnykh) posluh: Zakon Ukrainy vid 02.09.2024 No 1689-IX [On Peculiarities of Providing Public (Electronic Public) Services: the Law of Ukraine from 02.09.2024 No 1689-IX]. Available at: Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
24. Pro elektronnu komertsiiu: Zakon Ukrainy vid 01.01.2024 No 675-VIII [On Electronic Commerce: the Law of Ukraine from 01.01.2024 No 675-VIII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
25. Pro elektroni dokumenty ta elektronnyi dokumentoobih: Zakon Ukrainy vid 31.12.2023 No 851-IV [On Electronic Documents and Electronic Document Management: the Law of Ukraine from 31.12.2023 No 851-IV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
26. Pro elektronnu identyfikatsiiu ta elektroni dovirchi posluhy: Zakon Ukrainy vid 18.12.2024 No 2155-VIII [On Electronic Identification and Electronic Trust Services: the Law of Ukraine from 18.12.2024 No 2155-VIII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
27. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 22.09.2025 No 2145-VIII [On Education: the Law of Ukraine from 22.09.2025 No 2145-VIII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
28. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovyykh kompetentnostei ta zatverdzhennia planu zakhodiv z yii realizatsii: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.03 2021 r. No 167-2021-r. [On Approval of the Concept for the Development of Digital Competencies and Approval of the Action Plan for its Implementation: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine from 03.03 2021 No 167-2021-r.]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
29. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini: Postanova KMU vid 20.09.2017 roku No 649-r [On Approval of the Concept for the Development of E-Governance in Ukraine: Resolution of the CMU from 20.09.2017 No 649-r]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
30. Prohrama YeS “Tsyfrova Yevropa” (2021–2027) [EU Program “Digital Europe” (2021–2027)]. Available at: https://business.dii.gov.ua/finance/program/programa_es_cifrova_evropa_2021_2027 (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
31. Polozhennia “Pro yedynu informatsiinu systemu Natsionalnoi prohramy informatyzatsii” vid 22.07.2025 No 1400-2023-p [Regulation “On the Unified Information System of the National Informatization Program” from 22.07.2025 No 1400-2023-p]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1400-2023-%D0%BF#Text> (Accessed: 20.10.2025) [in Ukrainian].
32. Mikhrovska, M.S. (2022) Tsyfrovizatsiia – nova era [Digitalization – a new era] *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*. Vypusk 6 (47). S. 110–114. [in Ukrainian].

Стаття надійшла: 21.10.2025
Стаття прийнята: 10.11.2025
Стаття опублікована: 28.11.2025